



ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy senátu JUDr. Jaroslava Vlašína a soudců JUDr. Milana Kamlacha a JUDr. Marie Součkové v právní věci žalobce **M. V.**, zast. Mgr. Bohuslavem Rollem, advokátem se sídlem Chomutov, Mostecká 3, proti žalované **České správě sociálního zabezpečení**, se sídlem Praha 5, Křížová 25, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 29. 5. 2006, č. j. 42 Cad 80/2006 – 13,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II.** Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

Včas podanou kasační stížností napadl žalobce (dále též „stěžovatel“) v záhlaví uvedený rozsudek Krajského soudu v Ústí nad Labem, kterým byla zamítnuta jeho žaloba proti rozhodnutí České správy sociálního zabezpečení ze dne 23. 2. 2006, č. X. Žalovaná tímto rozhodnutím přiznala žalobci částečný invalidní důchod ve výši 4386 Kč měsíčně ode dne 20. 9. 1999 podle ust. § 44 odst. 1 zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon č. 155/1995 Sb.“). Výše přiznaného důchodu byla v souvislosti s prováděnými valorizacemi postupně zvýšena na částku 5541 Kč náležející žalobci od ledna 2006. V odůvodnění rozhodnutí žalovaná uvedla, že žalobcův nárok na doplatek důchodu za dobu před 27. 9. 2001 zanikl podle ust. § 55 odst. 2 zákona č. 155/1995 Sb. Zároveň sdělila, že tímto rozhodnutím realizuje rozsudek Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 27. 12. 2005, sp. zn. 40 Cad 161/2005 - 17. Součástí rozhodnutí je též oznámení o výplatě důchodu, podle něhož bude pošta vyplácet žalobci vždy dvacátého dne v měsíci částku 5041 Kč. Doplatek důchodu za dobu od 27. 9. 2001 do 3. 11. 2004 činí 181 686 Kč, přičemž tato částka již byla žalobci vyplacena jako záloha.

V podané žalobě žalobce namítl, že žalovaná nesprávně rozhodla o zániku nároku na doplatek důchodu za dobu před 27. 9. 2001. Krajský soud ze správního (dávkového) spisu zjistil, že žalobce žádal o přiznání důchodu opakovaně, a to dne 12. 3. 1997 a 5. 11. 1997, přičemž žalovaná jeho žádostem nevyhověla. Následovala přezkumná soudní řízení, poslední z nich bylo ukončeno rozhodnutím Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 7. 2004. Teprve poté, nezávisle na předcházejících řízeních, uplatnil žalobce dne 27. 9. 2004 žádost o částečný invalidní důchod. Právě o této žádosti (a nikoli o žádostech dřívějších) rozhodovala žalovaná napadeným rozhodnutím ze dne 23. 2. 2006 a pouze na jejím základě žalobci požadovaný důchod přiznala. Žádné jiné řízení ohledně této poslední důchodové žádosti dosud neprobíhalo a nemohlo tedy dojít k suspenzi propadné lhůty stanovené v ust. § 55 odst. 2 zákona č. 155/1995 Sb., jak tvrdil žalobce. Přestože byl žalobci částečný invalidní důchod přiznán již ode dne 20. 9. 1999, nárok na jeho výplatu mu vznikl teprve podáním příslušné žádosti dne 27. 9. 2004 (§ 54 odst. 2 zákona č. 155/1995 Sb.). Krajský soud tedy přisvědčil závěru žalované, že nárok žalobce na doplatek invalidního důchodu za dobu přesahující tři roky nazpět od tohoto data zanikl podle ust. § 55 odst. 2 zákona č. 155/1995 Sb. Žalobu posoudil jako nedůvodnou a proto ji podle ust. § 78 odst. 7 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), zamítl.

Podanou kasační stížností napadl stěžovatel rozsudek Krajského soudu v Ústí nad Labem z důvodů podle ust. § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) s. ř. s. Setrval na argumentaci uplatněné již v žalobě proti správnímu rozhodnutí. Uvedl, že lhůta, jejímž uplynutím mělo dojít k zániku nároku na výplatu důchodu přede dnem 27. 9. 2001, dosud neuplynula, neboť po celou dobu probíhalo řízení o přiznání důchodu. Rozhodnutím žalované ze dne 9. 7. 1999 mu byl ode dne 20. 9. 1999 odňat plný invalidní důchod s tím, že předchozí rozhodnutí žalované ze dne 28. 1. 1998 o odnětí plného invalidního důchodu bylo zrušeno rozsudkem Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 8. 4. 1999, sp. zn. 14 Ca 204/99. Žalovaná svým rozhodnutím ze dne 27. 5. 2005 následně přiznala stěžovateli částečný invalidní důchod ode dne 4. 11. 2004. Na základě žaloby stěžovatele Krajský soud v Ústí nad Labem toto rozhodnutí žalované rozsudkem ze dne 27. 12. 2005, č. j. 42 Cad 161/2005 – 17, zrušil a věc jí vrátil k dalšímu řízení. Žalovaná vydala dne 23. 2. 2006 nové rozhodnutí.

Stěžovatel dále uvedl, že v době rozhodné pro přiznání invalidního důchodu upravoval postup žalované zákon č. 155/1995 Sb., který mimo jiné stanovil její povinnost zahájit řízení a vydat rozhodnutí v případě, kdy zjistí, že určitá osoba je plně nebo částečně invalidní. Žalovaná tedy měla meritorně rozhodnout o přiznání nebo nepřiznání důchodu a jeho výše i bez případného návrhu takové osoby. Žalovaná však takto nepostupovala a stěžovatel byl tak zkrácen na svých právech.

Stěžovatel rovněž poukázal na to, že zákonná úprava umožňovala zahájení řízení prostřednictvím ošetřujícího lékaře konkrétní osoby. To byl také případ stěžovatele, jehož ošetřující lékařka dne 18. 3. 1998, 17. 11. 1998 a 20. 11. 1998 provedla konzultaci s lékařem žalované, přičemž byla ze strany žalované opakovaně informována o nemožnosti zahájit příslušné správní řízení. Rovněž na základě této skutečnosti se stěžovatel domnívá, že v jeho případě byly splněny všechny zákonné podmínky pro vydání rozhodnutí žalované o přiznání důchodu, a tedy že neběžela lhůta pro zánik nároku na výplatu důchodu podle § 55 odst. 2 zákona č. 155/1995 Sb.

S ohledem na shora uvedené má stěžovatel za to, že krajský soud nesprávně posoudil otázku splnění jeho povinností při domáhání se vydání rozhodnutí ve věci přiznání důchodu. Ke stížnímu důvodu podle ust. § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s. stěžovatel poznamenal, že správní

orgán ve svém rozhodnutí vycházel ze skutečností, které nemají oporu ve spisovém materiálu. Toto rozhodnutí bylo učiněno v rozporu s právní úpravou. Nepřezkoumatelnost rozsudku krajského soudu spatřoval stěžovatel v tom, že se soud nezabýval skutečnostmi tvrzenými stěžovatelem v rámci jednání a zároveň neposoudil právní otázku řádného uplatnění nároku na přiznání důchodu, včetně jednání ošetřujícího lékaře se zaměstnanci žalované.

Stěžovatel navrhl, aby Nejvyšší správní soud rozsudek Krajského soudu v Ústí nad Labem zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení. Přílohou kasační stížnosti byly kopie záznamů o konzultaci mezi ošetřujícím lékařem a lékařem OSSZ ze dne 18. 3. 1998, 17. 11. 1998 a 20. 11. 1998, podle nichž Okresní správa sociálního zabezpečení ošetřující lékařce žalobce sdělila, že řízení podle § 94 až 98 zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, nelze zahájit, překážkou je dosud neskončené řízení ve věci invalidity vedené u krajského soudu.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek krajského soudu z hlediska uplatněných stížných bodů a po posouzení věci dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

Zásadní spornou otázkou v projednávaném případě je to, zda žalovaná dospěla ke správnému závěru, když konstatovala, že nárok stěžovatele na výplatu důchodu za dobu před 27. 9. 2001, tj. za dobu přesahující tři roky nazpět od podání žádosti o částečný invalidní důchod, zanikl podle ust. § 55 odst. 2 zákona č. 155/1995 Sb. Toto ustanovení, ve znění účinném ke dni vydání rozhodnutí žalované, stanovilo, že nárok na výplatu důchodu nebo jeho části zaniká, není-li dále uvedeno jinak, uplynutím tří let ode dne, za který důchod nebo jeho část náleží. Lhůta podle předchozí věty neplyne po dobu řízení o důchodu. Pro posouzení vymezené otázky je tedy podstatné zjistit, zda v tříletém období od podání žádosti dne 27. 9. 2004 probíhalo řízení o dávce důchodového pojištění.

Ze soudního spisu a správního (dávkového) spisu žalované zjistil Nejvyšší správní soud tyto pro rozhodnutí ve věci podstatné skutečnosti:

Dne 27. 9. 2004 stěžovatel požádal o částečný invalidní důchod. Podle posudku lékaře OSSZ v Chomutově ze dne 7. 3. 2005 dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav stěžovatele odpovídal zdravotnímu postižení uvedenému v kapitole XI oddílu A, položky 6 písm. a) příloha č. 2 vyhlášky č. 284/1995 Sb., kterou se provádí zákon o důchodovém pojištění, tj. 35 %. Míra poklesu schopnosti soustavné výdělečné činnosti ve smyslu § 6 odst. 4 a 5 citované vyhlášky se nemění. Vznik částečné invalidity byl stanoven ke dni 4. 11. 2004. Rozhodnutím ze dne 27. 5. 2005 č. X, žalovaná přiznala stěžovateli částečný invalidní důchod ve výši 5081 Kč měsíčně ode dne 4. 11. 2004, s tím, že od ledna roku 2005 byl důchod zvýšen podle nařízení vlády č. 565/2004 Sb. na částku 5375 Kč měsíčně. Krajský soud v Ústí nad Labem toto rozhodnutí žalované rozsudkem ze dne 27. 12. 2005, č. j. 42 Cad 161/2005 – 17, zrušil a věc jí vrátil k dalšímu řízení. V něm měla žalovaná respektovat závěry posudků Posudkových komisí Ministerstva práce a sociálních věcí, které si krajský soud vyžádal v přezkumném řízení a které jako datum vzniku částečné invalidity stěžovatele stanovily den 16. 8. 1997. Žalovaná následně vydala dne 23. 2. 2006 nové rozhodnutí ve věci.

Tomuto řízení o částečném invalidním důchodu předcházela dvě řízení o žádostech stěžovatele o plný invalidní důchod. První žádost byla podána dne 12. 3. 1997. Žalovaná ji rozhodnutím ze dne 5. 6. 1997, č. 580 716 2119, zamítla s odůvodněním, že podle posudku lékaře OSSZ v Chomutově ze dne 9. 5. 1997 nebyl stěžovatel plně invalidním, neboť nebyl

zjištěn pokles jeho schopnosti soustavné výdělečné činnosti. Dne 5. 11. 1997 stěžovatel znovu požádal o plný invalidní důchod. Lékařka OSSZ v posudku ze dne 20. 11. 1997 konstatovala, že stěžovatel není k tomuto dni plně ani částečně invalidní, neboť pokles jeho schopnosti soustavné výdělečné činnosti činí pouze 25 %. Plná invalidita byla u stěžovatele zjištěna v době od 14. 8. 1997 do 20. 11. 1997. Na základě tohoto posudku byl pak stěžovateli rozhodnutím ČSSZ Praha ze dne 28. 1. 1998 přiznán na dobu od 16. 8. 1997, tj. po vyčerpání podpůrčí doby pro výplatu nemocenských dávek, do 20. 11. 1997 plný invalidní důchod ve výši 6853 Kč měsíčně a současně bylo rozhodnuto o odnětí plného invalidního důchodu. Toto rozhodnutí bylo zrušeno rozsudkem krajského soudu ze dne 8. 4. 1999, sp. zn. 14 Ca 204/98. Žalovaná následně vydala dne 9. 7. 1999 rozhodnutí č. I, jímž stěžovateli uvolnila ode dne 20. 11. 1997 částku 6853 Kč měsíčně. Rozhodnutím č. II z téhož dne byl stěžovateli ode dne 20. 9. 1999 odňat plný invalidní důvod podle ust. § 56 odst. 1 písm. a) zákona č. 155/1995 Sb. Posledně uvedené rozhodnutí žalované napadl stěžovatel žalobou, kterou Krajský soud v Ústí nad Labem rozsudkem ze dne 30. 9. 2003, č. j. 14 Ca536/99 - 59, zamítl. Kasační stížnost podanou proti uvedenému rozsudku pak Nejvyšší správní soud zamítl rozsudkem ze dne 21. 7. 2004, č. j. 2 Ads 76/2003 – 72.

Z uvedeného je zřejmé, že řízení o přiznání dávky bylo ukončeno rozhodnutím č. I. žalované ze dne 9. 7. 1999 přiznáním plného invalidního důchodu.

Nejvyšší správní soud tedy přisvědčil závěru krajského soudu, že nárok na výplatu částečného invalidního důchodu vznikl stěžovateli v souladu s ust. § 54 odst. 2 zákona č. 155/1995 Sb. podáním příslušné žádosti dne 27. 9. 2004, přičemž v době předcházejících tří let neprobíhalo žádné řízení o přiznání dávky důchodového pojištění. Přestože byl stěžovateli částečný invalidní důchod přiznán ode dne 20. 9. 1999, nárok na jeho výplatu před 27. 9. 2001 tak zanikl.

Nejvyšší správní soud na tomto místě podotýká, že stěžovatel mohl uplatnit žádost o částečný invalidní důchod již poté, co žalovaná rozhodla dne 28. 1. 1998 o přiznání plného invalidního důchodu, a to přesto, že správní rozhodnutí bylo následně přezkoumáváno správním soudem. Ust. § 81 odst. 3 zákona č. 582/1991 Sb. věta třetí totiž na tento případ dopadá, neboť žalovaná přiznala stěžovateli plný invalidní důchod pouze v době od 16. 8. 1997 do 20. 11. 1997 a v takovémto rozhodnutí je tedy obsažen jak výrok o přiznání, tak i o odnětí dávky. Námitka stěžovatele, že žalovaná nesprávně informovala jeho ošetřující lékařku o nemožnosti zahájit řízení o přiznání důchodu, je nepřipadná, neboť z předložených záznamů o konzultaci mezi ošetřujícím lékařem a lékařem OSSZ vyplývá, že se tyto konzultace týkaly zahájení řízení podle § 94 až 98 zákona č. 582/1991 Sb. o přechodu z pracovní neschopnosti do invalidity.

Pokud stěžovatel namítl, že žalovaná měla sama zahájit řízení o částečném invalidním důchodu, je nutné odkázat na ust. § 81 odst. 1 zákona č. 582/1991 Sb., podle něhož se řízení o přiznání dávky důchodového pojištění zahajuje na základě písemné žádosti. Rovněž nebylo možné aplikovat odstavec 2 citovaného ustanovení upravující řízení o změně poskytování nebo výše již přiznané dávky. Stěžovateli byl v období od 20. 11. 1997 do 20. 9. 1999 (v souladu s § 56 odst. 1 písm. a) zákona č. 155/1995 Sb.) přiznán plný invalidní důchod, v následném období od 20. 9. 1999 mu byl odnímán. Pokud tedy žalovaná žalobci v této době žádnou dávku neposkytovala, nebylo možné zahájit řízení o změně dávky.

K dovozovanému důvodu kasační stížnosti podle ust. § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. pak Nejvyšší správní soud uvádí, že námitka nepřezkoumatelnosti napadeného rozsudku není

opodstatněná, neboť z rozhodnutí soudu je zcela zřejmé, na základě jakých skutečností soud dospěl k závěru, že lhůta stanovená v ust. § 55 odst. 2 zákona č. 155/1995 Sb. uplynula. Soud náležitě vyložil, proč řízení vedená o dřívějších žádostech stěžovatele o plný invalidní důchod nemohla mít vliv na běh této lhůty.

Závěrem Nejvyšší správní soud shrnuje, že nezjistil stěžovatelem tvrzené důvody podle ust. § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) s. ř. s., ani jiné vady, které by mohly mít vliv na zákonnost napadeného rozsudku krajského soudu a k nimž by byl zároveň nucen přihlédnout z úřední povinnosti. Kasační stížnost proto podle ust. § 110 odst. 1 s. ř. s. jako nedůvodnou zamítl.

Nejvyšší správní soud obiter dictum poznamenává, že žalovaná v oznámení o výplatě důchodu uvedla informaci o tom, jakým způsobem bude realizován doplatek částečného invalidního důchodu a za jaké období stěžovateli náleží. Vzhledem k tomu, že datum vzniku nároku na výplatu důchodu je odlišné od data, k němuž byl částečný invalidní důchod přiznán, bylo vhodné v předmětném správním rozhodnutí učinit o tomto výrok samostatně.

O nákladech řízení rozhodl Nejvyšší správní soud podle § 60 odst. 1, 2 s. ř. s. za použití ustanovení § 120 téhož zákona. Stěžovatel neměl ve věci úspěch, žalovaná nemá právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti ze zákona. Nejvyšší správní soud proto rozhodl tak, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné (§ 53 odst. 3 s. ř. s.).

V Brně dne 24. října 2007

JUDr. Jaroslav Vlašín
předseda senátu

